

LUKÁCS LÁSZLÓ

Kortárs és tanú

Ha valaha az érettségi tablókhoz hasonló arcképcsarnok készülne a Vigiliáról, azon legfelül, erősen kiemelve, két fotó állna: Sík Sándoré és Rónay Györgyé. Azé a két főszerkesztőé, akik máig hatóan eszményt és mértéket jelentenek utódaiknak. Alattuk széles koszorúban a hatvanas-hetvenes évek legkiválóbb költői, írói, Pilinszky Jánostól Nemes Nagy Ágnesig, Mándy Ivántól Ottlik Gézáig: mindazok, akik akkoriban másutt nem kaphattak nyilvánosságot. Ezen a tablón valahova középre kerülne Rónay László arcképe, akinek életében kiváltságos szerep jutott a Vigiliának, és aki mindmáig kivételes szerepet tölt be a folyóiratnál. A lap fennállása alatt megjelent közel ezer számban a legtöbb írás bizonyára „az ő tollából” származik (valóban, máig kézzel ír mindent). 1961-től rendszeresen jelentkezett recenziókkal, eleinte teológiai témákról, majd irodalmi könyvújdonságokról. Közben érdeklődése a zene felé fordult, több száz „zenei jegyzete” — hangversenyekről, lemezekről — vas-kos kötetet tenne ki. Aztán egyre gyakrabban közölt önálló tanulmányokat, esszéket. A nyugati magyar írók, az elfeledett katolikus irodalom nem kis részben az ő írásainak hatására kapott polgárjogot az irodalmi életben — akkor, amikor rendszerellenes tevékenységnek számított ezekről írni.

A Vigilia és Rónay László közel egykorúak egymással. Mindketten ahhoz a korszakhoz tartoznak, amelyet kettévágott a rendszerváltás határvonala. A megelőző évtizedek kultúrpolitikája ellenségnek tekintette mindazokat az alkotókat, akik nem hódoltak be a hatalomnak, és elsorvadásra ítélte az egyházakat is. E kettős szorításban élt a Vigilia, ahogy Rónay György és fia is. Rónay László emlékezetében elevenen élnek azok az írók, irodalmárok, akikhez — részben édesapjának köszönhetően — személyes közelségbe kerülhetett, és akik abban a korban is a szabad szellem képviselői tudtak maradni. A rendszerváltás után, 1991-ben készült vele az a beszélgetés, amelyben beszámol ezekről az évekről. Felidézi azt a két személyiséget is, akik életére a legnagyobb hatással voltak: édesapját, a „feledhetetlen” Rónay Györgyöt: „Az apám volt, a példaképem, amit elértem, neki köszönhetem.” Mellette Sík Sándort tekinti „a magyar keresztény élet egyik legnagyobbjának” — sokat írt is róla.

Az említett beszélgetés nem sokkal a rendszerváltás után készült. Negyedszázada még nem titkolta haragját az egykori kultúrpolitikuskok kártékony tevékenysége miatt. A mostani — születésnapjára — beszélgetésre ezek az indulatok elcsitulnak: a bölcs öregek anekdotázó humorával tekint vissza az életre, nemcsak a barátokra és sors társakra, de még az egykori ellenfelekre is.